

Etapy i ogniwa WebQuestu. Praktyczny opis, schemat, praktyczne rady. Użyteczne narzędzia.
Przykłady dobrych praktyk.

Zanim zaczniesz (miniprzewodnik po opisie metody)

Punkty 1-6: niezbywalne elementy WebQuestu

Punkty 0 i 7: elementy niezbędne w WebQueście długoterminowym, ułożone w kolejności stosownej dla układu produktu końcowego webquestu (prezentacja, dokument, strona WWW, film).

Elementy 0 i 7 zapewniają klarowny układ całości, są ważne dla odbiorców i naśladowców, wieńczą dzieło. Można je potraktować marginesowo w WebQueście krótkoterminowym, (np. realizowanym w szkole, w czasie kilku lekcji).

W WebQueście długoterminowym natomiast - należy je uznać one niezbędne elementy projektu i warto uczniów na nie uczulić. Dotyczy to zwłaszcza przypadków, kiedy WebQuesty i ich produkty zostają trwale opublikowane w Sieci (a z idei metody wynika, że opublikowane być powinny).

[0] Strona tytułowa (strona startowa, tytuł, autorzy, obwoluta) [oryg.: Topic]

Zalecana zawartość

Fizycznie na pierwszym slajdzie lub na stronie tytułowej powinny się pojawić informacje, od których w każdym projekcie zaczyna się kontrakt:

- Tytuł (chwytny) i temat (konkretny),
- Adresaci (grupa docelowa odbiorców),
- Autorzy.

Fizycznie informacje te umieszcza się na stronie głównej (WWW) tytułowej (dokumentu), na początku filmu, na pierwszym slajdzie (prezentacji).

Wypada im nadać swoistą formę graficzną. To zadanie dla uczniów.

Pamiętaj!

- Temat WebQuestu musi korespondować z założeniami i celami metody.
- Tytuł to nie temat.

[1] Wprowadzenie (temat i wprowadzenie do tematu) [oryg.: Introduction]

Zalecana zawartość

Wprowadzenie pisze w całości nauczyciel.

- Opisz cele i spodziewane efekty: czego uczniowie powinni się dowiedzieć, co zbadać, jakie treści programowe (szkolne) będą realizowane (tu możesz się odnieść do Podstawy Programowej oraz Standardów Wymagań Egzaminacyjnych).
- Opisz też, jakie umiejętności uczniowie powinni posiadać przed przystąpieniem do realizacji WebQuestu.
- Opisz krótko całe przedsięwzięcie.
- Pokaż realne i przydatne dla uczniów (nie tylko w kontekście szkolnym!) zalety i możliwości.

UWAGI praktyczne

- Masz zaciekać uczniów, wprowadzić ich w tematykę realizowanego WebQuestu.
- Opis powinien być oryginalny i motywujący, zachęcający do pracy, pokazywać cele, umieścić zadania WebQuestu w szerszym kontekście.
- Nie używaj w przekazywanym uczniom planie WebQuestu pojęć niejasnych dla niego i mało motywujących do działania. Pojęcie WPROWADZENIE jest przeznaczone dla Ciebie. W konkretnym WebQuestie zastąp je, proszę, tytułem dostosowanym do konkretnej treści i do wieku ucznia.
- Pisz językiem uczniów, to oni są odbiorcami tego opisu.

[2] Zadanie (lub zadania) [oryg.: Task]

Zalecenia dotyczące doboru i formułowania zadań

Zadanie jest kluczową częścią WebQuestu i musi być uważnie zaprojektowane.

- zadanie nie może być odtwórcze, krok-po-kroku;
- zadanie musi angażować samodzielne myślenie i kreatywność ucznia;
- używaj form określających konkretne aktywności

(zaprojektuj, rozwiąż zagadkę, znajdź dowody na..., przeanalizuj, zbierz opinie, porównaj je z własnymi,...);

- podaj zwięźle i jasno, jakich efektów oczekujesz;
- jeżeli będą potrzebne konkretne narzędzia, wspomnij o tym.

UWAGI praktyczne

- Nie używaj w przekazywanym uczniom planie WebQuestu pojęć rutynowych i przez to mało motywujących do działania. Pojęcie ZADANIE nie powinno się kojarzyć ze standardowym zadaniem domowym lub zadaniem ze zbioru zadań. Postaraj się je przystroić stosownie do charakteru tego konkretnego WebQuestu (patrz typy zadań - poniżej w lewej kolumnie) i stosownie do wieku ucznia.
- Wybieraj zadania, które dają uczniom szanse autentycznego, własnego, kreatywnego działania, zapoznaj się w tym celu z typologią (poniżej, z lewej).

Typy zadań odpowiednie dla WebQuestów:

- opowiadania - raporty (nie myl z referatem: format i treść musi znacząco odbiegać od treści dostępnych źródeł, uczniowie muszą mieć swobodę wyboru tematu i sposobu opracowania informacji, musi się od nich wymagać wyciągania esencji, podsumowywania, opracowywania);
- kompilacyjne;
- detektywistyczne (odkrywanie tajemnicy);
- dziennikarskie (angażujące zbieranie informacji dotyczących aktualnych wydarzeń, żywych osób - np. przeprowadzania wywiadów etc.);
- projektowe (wymagające zaprojektowania konkretnego obiektu, przedmiotu, działania etc.);
- wytwórcze (wymagające wytworzenia konkretnego obiektu, przedmiotu, modelu etc. na podstawie własnego planu);
- budowania porozumienia, konsensusu;
- perswazji,
- samopoznania, poznawania siebie;
- analityczne;
- osądu;
- naukowe (prac badawczych).

[3] Proces - jak będziemy pracować, zasady pracy (poszukiwań i tworzenia) [oryg.: Process]

UWAGA: Nazwę "Proces" zachowuję dla kompatybilności z innymi opisami metody, jednak jest on szczególnie niefortunna, nieintuicyjna, zwłaszcza dla uczniów. Warto ją zastąpić np. dłuższym, ale jaśniejszym "Jak będziemy pracować".

Zalecana zawartość

- Krótki opis organizacji i planowanego przebiegu procesu realizacji WebQuestu
- Kroki jakie uczeń powinien wykonać, aby zrealizować zadania.
- Opis, czego się spodziewasz jako nauczyciel, w tym jakich pozaprzemiotowych umiejętności oczekujesz (np. doświadczenie publicznej prezentacji, moderowaniu dyskusji, aktorstwo).

- Miejsce realizacji projektu.
- Okres realizacji (ile dni / tygodni).
- Zakres przedmiotowy (jeden przedmiot, kilka - jakich, interdyscyplinarny).
- Jeżeli uczniowie będą pracować w grupach, to opis: w jakich grupach, jakie będą zasady podziału/przydziału i kto to czyni
- Wskazania najczęściej popełnianych błędów i sugestie dotyczące metod ich unikania.
- Sposób przygotowania i zrealizowania prezentacji (np. komputer(y), projektor, klasa, pracownia informatyczna, techniczne środki, publiczność, oprawa etc.).

UWAGI praktyczne

- Nie używaj w przekazywanym uczniom planie WebQuestu pojęć niejasnych dla niego i mało motywujących do działania. Pojęcie PROCES jest przeznaczone dla Ciebie. W konkretnym WebQuestcie. Zastąp je, proszę, tytułem dostosowanym do konkretnej treści i do wieku ucznia.
- Użyj wypunktowanej listy.
- Zwracaj się do ucznia bezpośrednio, zadaniowo (np. zostaniesz przypisany do trzysobowej grupy, albo dobierz się z dwójką innych uczniów w trzysobową grupę; wybierzcie lidera).
- Nie dawaj instrukcji krok-po-kroku, zamiast tego określ ramy i kierunki, zaznacz, o co warto się starać. Częstym problemem jest utożsamienie opublikowania publicznej strony WWW lub przygotowania prezentacji PowerPoint z prezentacją (która może bazować na ww. produktach, jednak jest złożonym przedsięwzięciem wymagającym zaangażowania publiczności (zdalnej w przypadku strony WWW lub naocznej w przypadku prezentacji PP, ale zawsze wymagającej organizacji, oprawy, przedstawienia efektów, argumentacji, zebrania opinii etc.).

[4] **Źródła** - (źródła informacji - przykładowe lub/i zalecane; zasoby materialne i zasoby ludzkie) [oryg.: Resources]

Zalecana zawartość

Opisz, jakie źródła i zasoby będą konieczne/potrzebne/przydatne. Podstawą są źródła sieciowe, jednak opisz tu możliwie różnorodne źródła i zasoby. Rozważ np.:

- źródła sieciowe (strony internetowe, internetowe bazy danych, tu także internetowe metody komunikacji interaktywnej z ludźmi - ekspertami, świadkami etc. - takie jak fora, e-mail, systemy konferencyjne; tu także sugestie co do metod poszukiwania innych stron - ich liczby, szczególnych cech, kryteriów przydatności);
- źródła i zasoby informatyczne offline (zalecane lub wymagane oprogramowanie używane w trakcie realizacji, dane offline - na dyskach, np. filmy wideo, bazy danych; tu także np. wyszukiwarka książek w szkolnej bibliotece);
- źródła multimedialne (zalecane filmy, materiały wideo i dźwiękowe);

- źródła książkowe (zalecane książki, periodyki, podręczniki szkolne);
- inne źródła (np. osobowe - wywiad, telewywiad, ankieta etc.);
- zasoby ludzkie (nauczyciel - opiekun, ew. inni nauczyciele, inne osoby wspierające, sugestie co do ich doboru i liczebności, inni partnerzy - muzeum, tu także ew. adresy e-mail nauczycieli godzących się na pomoc tą drogą);
- inne zasoby (materialne - np. pomieszczenia, materiały, doświadczalne - np. wycieczka, wizyta, eksperyment etc.).

UWAGI praktyczne

Źródła (zasoby), to znacznie więcej niż bibliografia, niemniej odpowiednik bibliografii odgrywa w tej sekcji kluczową rolę. Pamiętaj, że WebQuest z definicji opiera się na internetowych źródłach i ma uczyć dobrego korzystania z nich. Dlatego:

- Podaj koniecznie przykładowe źródła, ale nie każ (a lepiej: nie pozwól) ograniczać się do nich.
- Najłabsi uczniowie nie zgubią się w Sieci: skorzystają z Twoich źródeł. Słabi i mniej wprawni będą mieli punkt wyjścia i punkt odniesienia w poszukiwaniach. Jest szansa, że znajdą źródła, które Cię zadziwią - docień to.
- Ewentualne zalecenia dotyczące korzystania z nieinternetowych źródeł powinny znaleźć stosowne odzwierciedlenie w opisie Procesu i Ewaluacji.
- Jeżeli zalecasz także korzystanie ze źródeł nieinternetowych, w tej sekcji podaj także ich przykłady.

[5] Ewaluacja - (zasady oceniania) [oryg.: Evaluation]

UWAGA: Nazwę "Ewaluacja" jest zachowana dla kompatybilności z innymi opisami metody. Termin jest poprawny, jednak mało czytelny dla uczniów. Warto ją (nazwę) zastąpić czymś stosowniejszym. Raczej nie formy np. "Kryteria oceny", bardziej "Jak będziemy mierzyć nasz sukces" albo "Po czym poznamy, co się udało"?

Zalecana zawartość

- Tu powinna się znaleźć tabela kryteriów oceny i poziomów ich spełnienia. Kryteria powinny być dostosowane do specyfiki zadań konkretnego webquestu.
- Kryteria powinny uwzględnić i przewidywane produkty tego konkretnego webquestu, i różne elementy całego procesu.
- Jeżeli efekty WebQuestu przełożą się na stopnie szkolne - jasno opisz tu, w jaki sposób (w tym: czy z jednego, czy z kilku przedmiotów i jakiego, jakich).

UWAGI praktyczne)

- Wprowadzając uczniów do webquestu warto pokazać im gotowe przykłady o różnych poziomach wykonania: wzorcowe, akceptowalne i nieakceptowalne. Rozpiętość

między wzorcowym i akceptowalnym webquestem może być wielka. Powinna pokazać uczniom drogę do doskonałości, i jednocześnie jasno określić minimalne standardy osiągnięć. Celem jest wyniesienie dobrego doświadczenia z projektu przez wszystkich uczniów.

- Tabela ewaluacji powinna być w całości (razem z tytułem) sformułowana w języku zrozumiałym dla ucznia, nie zaś w fachowym dialekcie często spotykanym w dokumentach w rodzaju "wymagań na poszczególne oceny".
- Układ tabeli kryteriów, przyjęte reguły nazewnicze i rozpiętość punktacji, to pozornie tylko formalne sprawy, jednak mają one wpływ na motywację, zaangażowanie i jakość pracy uczniów.
- Ten dział musi być przydatny i dla ucznia (by samodzielnie umiał dokonać samooceny), i dla nauczyciela (by mógł sprawnie i sprawiedliwie ocenić projekty uczniów).
- Można wykorzystać przygotowane przez innych nauczycieli ewaluacje projektów, ale trzeba je uważnie przejrzeć i dostosować do konkretnego WebQuestu.

Przykłady tabel ewaluacyjnych webquestu:

Tabela 1. Daleka od optymalnej konstrukcja tabeli ewaluacji.

	Tabela ewaluacji				
Poziom wymagań	podstawowe	rozszerzające	dopełniające	wykraczające	pkt
Liczba punktów	1	2	3	4	1-4
(Treść kryterium 1)	...	...	...	...	...
(Treść kryterium 2)	...	...	...	...	...
(Treść kryterium 3)	...	...	...	...	...

Tabela 2. Zalecana, bliższa optymalnej konstrukcja tabeli ewaluacji.

	Tabela ewaluacji				
Poziom wymagań	ekspert	zaawansowany	rozwijający się	początkujący	pkt
Liczba punktów	8 - 10	6 - 7	4 - 5	1 - 3	1 - 10
(Treść kryterium 1)	...	...	...	...	...
(Treść kryterium 2)	...	...	...	...	...
(Treść kryterium 3)	...	...	...	...	...

[6] Podsumowanie - (wnioski, konkluzje) [oryg.: Conclusion]

Zalecana zawartość

Krótki tekst

- sumujący spodziewane efekty pracy uczniów,
- sumujący to, czego uczniowie doświadczyli, nauczyli się, osiągnęli,
- zachęcający do refleksji, do dalszych działań, przedsięwzięć, rozszerzania i pogłębiania wiedzy, być może stawiający dalsze pytania.

UWAGI praktyczne (Lechosław Hojnacki)

Ta sekcja ma uczniom dać możliwość:

- poczucia zwińczenia dzieła,
- podsumowania doświadczenia, także całkiem wykraczającego poza zaplanowane treści (np. wiele cennego doświadczenia można nabyć na kompletnie "położonym" projekcie!),
- zainicjowania refleksji,
- dania impulsu do samodzielnego rozwoju po zakończeniu pracy nad WebQuestem.

Dla nauczyciela konkluzja jest dobrym punktem wyjściowym do sugestii pytań na forum np. całej klasy podczas podsumowania WebQuestu.

UWAGA: Nie pisz podsumowania tak, gdybyś już przed rozpoczęciem pracy nad WebQuestem znał(a) wynik pracy uczniów (spotyka się np. jasnowidzenia w stylu: "pracowaliście ciężko i nauczyliście się wiele"). To nie zachęca uczniów do rozpoczęcia pracy, a jeżeli nauczyciel z góry przewidział wszystko, może wręcz budzić przekorę.

[7] O Projekcie – (od uczniów, od nauczyciela)

7.1. Od autorów (o autorach, o prawach do używania utworu) [oryg.: Credits]

7.2. Od nauczyciela, dla nauczycieli, przewodnik nauczyciela [oryg.: Teacher's guide]

7.1. Od autorów i o autorach (to tworzą uczniowie)

Zalecana zawartość

Tę sekcję przygotowują autorzy prezentacji/publikacji - uczniowie. Nauczyciel powinien pomóc w kwestiach prawa (dane osobowe uczniów, licencja etc.).

- Informacje o autorach.
- Od autora (bezpośrednie zwrócenie się do odbiorcy, ostatnie słowo).
- Ewentualne formy kontaktu z autorami w celu uzyskania informacji zwrotnej (np. formularz kontaktowy, pole komentarza etc.).
- Informacje o zasadach używania produktu, prawach udzielonych czytelnikowi, licencjach etc.

UWAGI praktyczne

- Zamieszczenie informacji i prawach do użytkowania utworu należy dziś do dobrego tonu. Pomaga także kształtować u uczniów świadome postawy wobec praw autorskich, ale także społeczne postawy (świadomie daję coś innym).
- Zalecam wzięcie pod uwagę licencji CC
  - zob. więcej: pl.wikipedia.org/wiki/Licencje_Creative_Commons
  - zob. np. na głównej stronie serwisu enauczanie.com ramkę "Licencja".
- Pamiętaj, że nie możesz udzielić innym więcej praw, niż sam(a) posiadasz.

Czy oglądasz w całości napisy końcowe filmów? Wiem, że nie ;-) Spróbuj raz. Wynotuj rodzaje informacji, które się tam pojawiają. To może być inspirujące.

- starszym uczniom nie dyktuj wykazu, poleć im samodzielnie ułożyć listę na podstawie własnych wniosków z obserwacji napisów końcowych; to często bywa dla nich owocną zabawą.

7.2. Od nauczyciela, dla nauczycieli, przewodnik nauczyciela (to tworzy nauczyciel).

Zalecana zawartość

Ta sekcja powinna zawierać wskazówki dla innych nauczycieli, którzy chcieliby wykorzystać WebQuest takie, jak:

- informacje o grupie docelowej (wiek, klasa),
- dziedzinę WebQuestu (przedmiot(y) szkolne też, ale nie tylko!),
- przyjęte standardy realizacji,
- warunki realizacji,
- refleksje nauczyciela po realizacji,
- przykładowe efekty pracy uczniów,
- ewentualnie także informacje o autorze lub nauczycielu prowadzącym WebQuest.

UWAGI praktyczne

Od nauczyciela (prowadzącego)

- (podaj kontekst powstawania Webquestu(ów), ciekawe/istotne informacje, których nie można wywnioskować z samej publikacji; rozważ podanie pewnych informacji o szkole, placówce, sobie).

Dla nauczycieli (poszukujących)

- (wszyscy uczyliśmy się od siebie wzajemnie; podziel się swoją wiedzą załącz choćby najprostsze wskazówki dla innych).

Najpopularniejszą frazą wyszukiwaną w związku z WebQuestami jest "przykłady WebQuestów". Dlatego i twoje przykłady będą bardzo cenne. Uzupełnij je o metainformacje, słowa kluczowe - aby pomóc innym w trafnym wyszukaniu dobrych przykładów z interesującej ich dziedziny.

Lechosław Hojnacki